

SKOLEBESTYRELSEN

NUMMER 6/14

TEMA OM
PÆDAGOGEN I SKOLEN

FOTO: STRANDGÅRDSKOLEN, MIKAL SCHLÖSSER

STYR PÅ RAMMERNE

SAMARBEJDET MELLEM LÆRERE OG PÆDAGOGER ER EN AF DE STORE UDFORDRINGER I SKOLEREFORMEN. MEN GEVINSTEN LIGGER OG VENTER

Bedst går det på de skoler, der tidligere har haft erfaringer med inddragelse af pædagoger i skolehverdagen. Det viser rapporten "Professionelle relationer", som blev udarbejdet af EVA for Undervisningsministeriet i april. Her gav de otte deltagende skoler udtryk for, at arbejdet med at udvikle et velfungerende samarbejde er en udfordrende opgave, som til tider medfører frustrationer hos begge parter.

Til gengæld ligger gevinsten og venter. Helt enstemmigt peger skolelederne i rapporten på, at pædagoger bidrager med et andet syn og andre kompetencer i undervisningssituationen:

"Det er i kombinationen af de to faggruppers kompetencer og viden, at man kan udvikle eleverne allermost", lyder det.

TIL GAVN FOR LÆRINGEN

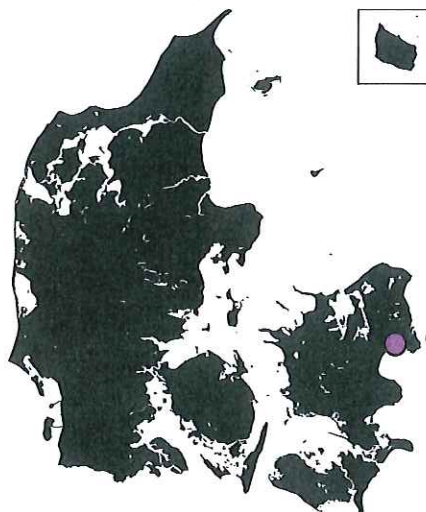
Men rammerne skal være på plads. Det bekræftes af pædagogernes og lærernes faglige organisationer, BUPL og DLF, som vi har bedt om at komme med en status for samarbejdet.

Samme konklusion er UCC nået frem til i et 2-årigt pilotprojekt, som er lavet i et samarbejde med 30 lærere og pædagoger på Dyssegårdsskolen i Gentofte:

– Det handler om at få etableret en ramme for, at man kan udvikle en ny fælles praksis, der trækker på begge professioners faglighed, siger lektor Ole Christensen, UCC.

Vi har besøgt Strandgårdsskolen i Ishøj, som har mange års erfaring med sam-

arbejdet, der er udviklet gennem fælles teams, fælles forberedelse, fælles kurser, fælles supervision og gensidig respekt og tillid. ■

SKOLEBESTYRELSEN

udgives af Kommuneforlaget A/S

Nummer 6

December 2014

23. årgang

Udkommer 6 gange årligt

ISSN 0907-1571

I redaktionen:

Annette Wiborg
(Ansv.red.), journalist,
wiborg@deadlinepress.dkJan Nielsen
skoleleder, Arden Skole,
Mariagerfjord KommunePer Udesen
Centerchef for dagtilbud
og skole, Furesø KommuneLine Michan
Skolebestyrelsesformand,
Husum Skole i Københavns
Kommune

Redaktion:

SKOLEBESTYRELSENKommuneforlaget A/S
Weidekampsgade 10
2300 København S
post@kommuneforlaget.dk
www.kommuneforlaget.dkEkspedition og kundeservice
Kommuneforlaget A/S
Telefon 3311 3800
post@kommuneforlaget.dk
www.kommuneforlaget.dkArtikler i **SKOLEBESTYRELSEN** kan
citeres mod kildeangivelse, jvf. op-
havsretslovens bestemmelser om
citattretten.Hvis intet andet fremgår, er artik-
lerne skrevet af journalist Annette
Wiborg.

Tryk: InPrint A/S

Produktion: Kommuneforlaget A/S

HAR DU TID ET ØJEBLIK?

TID TIL SAMARBEJDET, AFTALER OM, HVEM DER GØR HVAD OG HVORFOR... MANGE STEDER ER RAMMERNE FOR AT FÅ SAMARBEJDET TIL AT FUNGERE IKKE PÅ PLADS

Sådan lyder det enslydende fra pædagogerne og lærernes faglige organisationer BUPL og DLF, som opfordrer skolebestyrelserne til at sætte fokus på rammerne for samarbejdet.

– Vi ser mange steder, at pædagogerne er kommet ind i skolen og står for den understøttende undervisning i et samarbejde med lærerne, som der er lagt op til i skolereformen. Men der er også plads til forbedringer, lyder det fra Bjørn Hansen, formand for Skole- og Uddannelsespolitisk udvalg i DLF. Han uddyber:

– Mange steder er rammerne for at få samarbejdet til at fungere ganske enkelt ikke på plads. Der mangler tid til, at lærere og pædagoger kan få talt om, hvilke

opgaver, der skal løses, og hvem der kan gøre det. Det fungerer dér, hvor pædagoger indgår i teamet, så de har den tid, der skal til for at få samarbejdet til at fungere. Hvis rammerne ikke er i orden, står pædagogerne i en svær situation, hvor de skal varetage den understøttende undervisning men ikke ved, hvad de skal stille op, og hvor lærerne har brug for, at pædagogerne understøtter den faglige undervisning. Men hvis der ikke er mulighed for andet, end at læreren stikker pædagogen en seddel, hvorpå der står, hvad hun skal

lave, er det ikke en måde, vi ønsker at samarbejde på!

– Det er diskussionen af formålet med den understøttende undervisning, der er vigtig. Bedst fungerer det, når der er en fleksibilitet, der gør, at lærer og pædagog ud fra hver deres kompetencer kan dele opgaven med at give den faglige støtte, der er brug for i klassen.

TID TIL DIALOG

Oplever I også, at kulturforskelle står i vejen for samarbejdet?

– Hvis man har tiden til at samarbejde, finder man også ud af at håndtere evt. kulturforskelle. Det må man kunne! Selvfølgelig kan det være svært i starten, men

når man har fundet ud af hinandens kompetencer, og hvad man kan bruge dem til, løser det sig som regel, siger Bjørne Hansen og retter en appel til skolebestyrelserne:

– Som skolebestyrelse kan man i arbejdet med principperne sørge for,

at der er mulighed for, at lærere og pædagoger kan samarbejde omkring undervisningen og har tid til at være i dialog. Hvis pædagogen er med i teamet, kan der etableres et samarbejde omkring de undervisningstimer, pædagogen skal støtte op omkring. Det er dét, der er vigtigt!

HVAD LAVER DU HER?

I BUPL er faglig sekretær, Allan Baumann, forbeholden, men dog fortrøstningsfuld:

– På de skoler, som havde erfaringer med samarbejdet mellem de to faggrup-

"VI HAR DA EN FORVENTNING OM, AT DER BLIVER FÆRRE OG FÆRRE AF DEN SLAGS TILFÆLDE, HVOR LEDERNE IKKE HAR TAGET ANSVARET PÅ SIG"

FOTO: COLOURBOX

per, går det meget bedre, end dér, hvor de først lige er begyndt. Her er der rigtig mange problemstillinger, både af implementerende karakter og i forhold til, hvordan de skal få reformen til at hænge sammen. Så svaret må være lige fra, at det går rigtig godt, til at der er kæmpe store problemstillinger.

Hvad er det for problemer, der er tale om?

– Det er både de rent praktiske, som når en pædagog har fået at vide, at "nu skal du dække dén og dén klasse med dén og dén lærer", hvorefter læreren, når hun kommer ind i klassen, spørger: "Hvad laver du her?" Der er skoler, hvor der ikke er nogen aftaler, og hvor samarbejdet ikke er noget, man har haft tid til at tale om, endsige til at diskutere, hvad det skal bruges til, og hvad indholdet skal være. Der er mange eksempler på, at aftalerne med lederne endnu ikke er på plads. Men vi har da en forventning om, at der bliver færre og færre af den slags tilfælde, hvor lederne ikke har taget ansvaret på sig og har fået orden på rammer og aftaler, siger han og fortsætter:

BØRNELÆRDOM

– Nogle kommuner/skoler/skoleledere har endnu ikke helt har gjort sig klart,

"Samarbejdet forudsætter en fælles planlægning af undervisningens indhold og varetagelse mellem de forskellige medarbejdergrupper. Det er læreren, der har ansvaret for at undervisningen lever op til Fælles Mål."

www.uvm.dk/Den-nye-folkeskole/Kompetencer-og-viden/Samarbejde-mellem-laerere-og-andre-medarbejdere

hvad intentionen med skolereformen er: At det handler om en anderledes skoledag, hvor man gør op med princippet om én lærer, én årgang, én klasse. Det er et mere langsigtet problem, der handler om, hvordan pædagogerne indgår i sammenhængen, så de sammen med lærerne kan iscenesætte de forandringer, som skolereformen lægger op til. Størst er problemerne på de skoler, hvor der arbejdes mest traditionelt og mindst samarbejdsagtigt og anderledes.

– Der hvor vi støder på flest problemer er dér, hvor kommunerne har sagt til lederne, at det må de selv finde ud af. Færrest problemer er der, hvor kommunerne har taget ansvar og sagt, at det er dét, vi forstår ved reformen, og dét er måden, vi gerne ser rammen udmøntet på.

– Det handler om at få skabt de rigtige rammer, så lærerne og pædagogerne kan samarbejde om indholdet og ikke hele

tiden skal diskutere, hvor og hvornår og hvem, der bestemmer over hvad. Det er enormt vigtigt, at hvert niveau opfylder sit formål. Det burde være en børnelærdom for enhver reform. Men sådan er det ikke alle steder.

TAG EN GRUNDIG DISKUSSION

Hvordan kan skolebestyrelserne bidrage?

– De bør tage en grundig diskussion om, hvad reformen indeholder, og hvad de vil med den på deres skole. Når det er klart, skal de finde ud af, hvad det kræver af ledelsen og af samarbejdet, så de får rammen på plads og får defineret, hvem, der gør hvad, så de lærere og pædagoger, der skal gøre det, har fornuftige betingelser at arbejde på. På de skoler, hvor skolebestyrelserne har tradition for den slags, er det lykkedes. Det afhænger af, hvilken kontekst, man starter i, slutter den faglige sekretær for BUPL. ■

TILLID OG RESPEKT

JEG HAR ALDRIG VÆRET UDSAT FOR, AT NOGEN HAR STILLET SPØRGSMAÅLSTEGN VED, HVAD JEG LAVEDE SOM PÆDAGOG I SKOLEN...

Gritt Wiese er pædagog og arbejdede tidligere på et specialfritidshjem og i en vuggestue. I dag lægger hun al sin tid på skolens 1.årgang, hvor hun arbejder tæt sammen med lærer Anne Kjølholm og er en del af årgangsteamet, som består af fire lærere og en pædagog. De arbejder med fleksibelt skema og forbereder sig sammen, og samarbejdet synes at være kendetegnet af en stor tillid og respekt for hinandens fagligheder.

Vi mødte de to kolleger og deres vice-skoledere, Kristian Evendt, da vi tog til Ishøj og besøgte Strandgårds skolen, som på få år er gået fra at være lukningstruet med dårlige faglige resultater til at være en helhedsskole med et godt ry og en positiv faglig udvikling. Skolen har en gruppeordning med ni grupper, som fysisk er placeret sammen med almenskolen. Derfor har skolen et stort antal pædagoger, og de lægger 90-100 pct. af deres arbejde i skolen og resten i sfo'en, som er åben i ydertimerne. Noget som, med Kristian Evendts ord, gør, at "vi kan gøre tingene på vores måde".

– Hos os har lærer og pædagogssamarbejdet aldrig været italesat som noget

særligt. Tværtimod har det været en af forudsætningerne i udviklingen af helhedsskolen. Vi har ikke oplevet samarbejdet som særlig konfliktfyldt, siger Kristian Evendt.

RESPEKT FOR HINANDEN

Fra 0.-6. årgang er pædagogerne med i årgangsteamet, og lærere og pædagoger har forberedelsestiden sammen. Første gang, Gritt var med, var hun spændt på, hvordan hun ville blive modtaget af de nye lærere, som ikke var vant til et tæt samarbejde med pædagoger:

– Vi startede med at lave en forventningsafstemning, og det har været helt uproblematisk. Så jeg har svært ved at få øje på ulemperne! Jeg synes, der er en respekt for hinandens fag-

lighed, og jeg har aldrig været udsat for, at nogen stillede spørgsmålstejn ved, hvad jeg lavede som pædagog i en skole. Derfor undrer det mig, når jeg hører, at det kan være en kilde til så stor frustration andre steder!

Som kontaktperson for hver 8-10 børn på 1.årgang starter Gritt Wiese og Anne Kjølholm dagen med en fast morgenrutine, hvor de læser højt for børnene i hver deres gruppe.

– Når de derefter skal have dansk eller matematik, aftaler jeg med den pågældende lærer, hvad vi skal arbejde med, og så underviser jeg. Det kan også være, vi har aftalt at bruge tid på et fokus på

børnenes sociale kompetencer, og så fordele vi børnene mellem os. Styrken er, at alle får en relation til alle børnene, og at vi hurtigt kan ændre i skemaet, hvis det giver mening, forklarer Gritt.

1 PLUS 1 GIVER 3

– Det betyder meget, at der er mange øjne på børnene, og at vi får snakket sammen, alle os, der har en viden om dem og kan give hinanden sparring, siger Anne Kjølholm. Fx kan jeg dele min bekymring med Gritt og spørge, om det bare er mig, der oplever en særlig adfærd hos et barn. Rent fagligt kan vi også byde ind med forskellige gode ideer. Vi tænker jo i forskellige baner.

– Ja, fortsætter Gritt. Netop variationen er noget, jeg arbejder meget med. Jeg har måske mere fokus på, at børn også skal noget andet.

Men pædagogen må jo ikke undervise?

– Jo, forklarer Kristian Evendt. Pædagogerne må meget gerne være part. Men det er læreren, der har ansvaret for undervisningen, da det er læreren, der har fagligheden. Når læreren og pædagogen arbejder sammen om børnene, vil det ikke give mening at tilkalde en vikar udefra i tilfælde af, at læreren er syg, bare for at pædagogen ikke skal stå alene med undervisningen. Det fælles tredje og det interessante opstår, dér hvor Gritt som pædagog med sine kompetencer skal ind og røre ved undervisning, og Anne skal ind og røre ved de sociale kompetencer. Vi har altid sagt, at en dygtig lærer også har gode relationskompetencer, men ofte kan

"PÆDAGOGERNE MÅ MEGET GERNE VÆRE DEN UDFØRENDE PART, MEN DET ER LÆREREN, DER HAR ANSVARET FOR UNDERVISNINGEN, DA DET ER LÆREREN, DER HAR FAGLIGHEDEN"

FOTO: STRANDGÅRDSKOLEN, MIKAEL SCHLOSSER

det faglige fokus blive det primære. Så vi siger, at 1 plus 1 giver 3 og mener, at de to fagligheder tilsammen giver eleverne et større læringsudbytte!

Gritt har siddet og lyttet og siger:

– Det er en skelnen, jeg skal tænke over. Jeg føler ikke, der er nogen forskel i hverdagen.

Handler det ikke om, at det er i indskoling, I arbejder?

– Jo måske, siger Anne Kjølholm. Vi har arbejdet sammen siden 0., og startede på samme vilkår. Det, tror jeg, har haft stor betydning for vores samarbejde.

– Men jeg tror, de har det på samme måde på mellemtrinnet, mener Gritt.

FOKUS PÅ ADFÆRD

Kristian Evendt fortsætter:

– Det er forskelligt. Der kommer et tidspunkt, hvor man kan sige, at de faglige krav bliver større. Som lærer har du dit fokus på det faglige. Det er ikke sikkert, pædagogen kan huske, hvordan man laver en 2.grads ligning, men det kan matematiklæreren, så de kan ikke gå ind på samme niveau.

– Ja, og som lærer er det godt at arbejde sammen med en pædagog, understreger Anne Kjølholm, der mener, hun

selv har godt af at blive mindet om, at der også er andre ting end det fagfaglige, der er vigtigt for børnene:

– Ikke fordi jeg aldrig går ud og hopper i skolegården med eleverne, men Gritt husker det, før jeg gør!

Oplever I at have et forskelligt syn på barnet?

– Ja, vi er jo forskellige mennesker med forskellig uddannelsesbaggrund. Jeg har mere det fagfaglige blik på.

Gritt forklarer:

– Fordi jeg er med i undervisningen, er jeg tvunget til også at have et fagligt blik på børnene og se deres andre kompetencer i forhold til, hvordan de kan spille op mod undervisningen. Jeg har ekstra fokus på adfærd i klassen og ser fx, når nogle børn har svært ved at sidde stille eller har behov for at øve med noget specifikt i en lille gruppe, før de kan finde ud af at gøre det i den store klassesammenhæng.

Ved børnene hvem af jer, der er lærer?

– Nej, og sjovt nok gør vores kolleger det heller ikke!

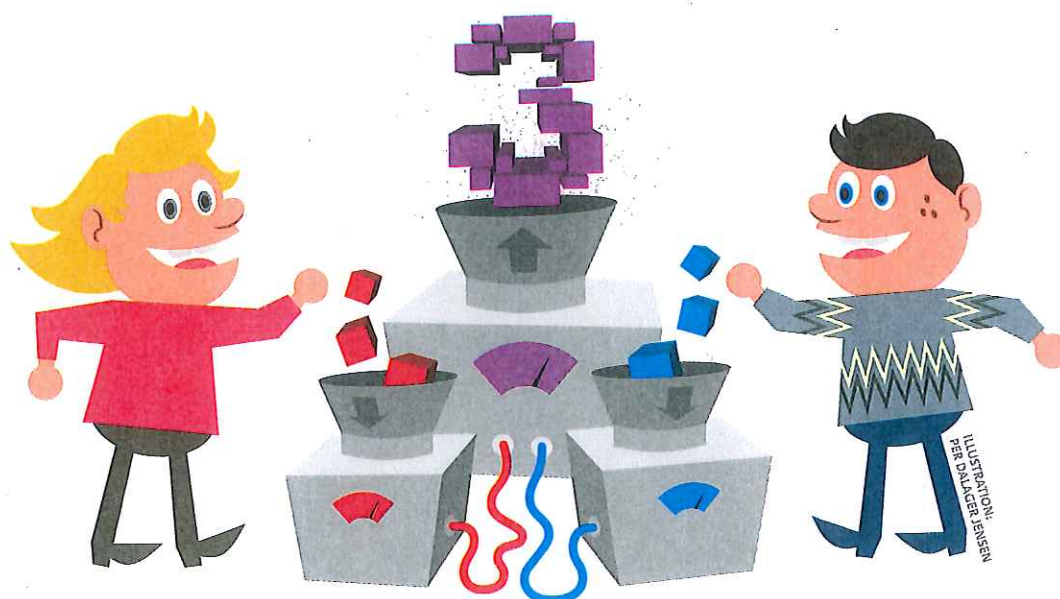
FÆLLES VIDEN

For Anne og Gritt har det været afgørende, at ledelsen har gjort meget ud af ikke at skelne. Fx har de omdøbt lærerværelset til "personalerum". Samtidig har det stor betydning, at alle lærere og pædagoger deltager i de samme kurser og fagteams. Gritt har bl.a. fået kursus i "At læse for at lære", ligesom alle pædagoger har været på kurser i klasseledelse og inklusion og får supervision sammen med lærerne.

– I og med at pædagogerne er med til alle kurser og fagteams, får vi en fælles viden, som kommer os til gode i den fælles forberedelse. Det er ikke noget med, at "nu sidder vi fire lærere og forbereder undervisningen, og så fortæller vi bagefter Gritt, hvad vi skal". Vi trækker de store linjer op sammen. Det, tror jeg, gør en stor forskel! ■

STRANDGÅRDSKOLEN er en helhedsskole i Ishøj Kommune med 442 elever fra 0.-9.klasse på 2-3 spor og 43 lærere og 11 pædagoger. Skolen har en gruppeordning med 9 grupper fra 0.-10.klasse. Adr.: Ishøj Søvej 200, 2635 Ishøj, Tlf. 43 73 58 61, www.strandgaardskolen.skoleintra.dk

DET FÆLLES TREDJE

**VI HAR LÆNGE HAFT GODE ERFA-
NINGER MED LÆRER-PÆDAGOGSAMARBEJ-
DE. VI KAN ALLEREDE NU SE, AT SAM-
ARBEJDET ER BLEVET OPKVALIFICERET,
OG AT DET I HØJ GRAD GAVNER BØR-
NENES LÆRING.**

Sådan lød det i foråret fra viceskoleleder på Dyssegårdsskolen, Carsten Andersen, projektleder for et nyligt afsluttet forskningsprojekt i samarbejde med UCC, "Det innovative læringsmiljø – fokus på interaktivitet, leg, læring og bevægelse". Han er begejstret for de nye erfaringer, som skolen opnåede allerede før skolereformen i forhold til at finde ud af, hvordan samarbejdet mellem pædagoger og lærere bliver til gavn for børnenes læring:

– Vi har forberedt os på de nye tiltag i skolereformen, bl.a. ved at videreudvikle

vores lærer-pædagogssamarbejde. Det sker i høj grad med udgangspunkt i vores erfaringer fra projektet og de givende casestudier, som medarbejderne har deltaget i på meget kvalificeret vis, siger han i dag.

Hele skolens pædagogiske personale deltog i pilotprojektet, mens 30 lærere og pædagoger deltog i de efterfølgende casestudier, bl.a. for at undersøge, hvordan de kunne udvikle og styrke samarbejdet mellem de to professioner. Casestudierne blev gennemført i indskoling, mellemtrin og udskoling, og resultaterne har vakt opsigt, både i Undervisningsmi-

nisteriet, hvor de har præsenteret projektet, og på et mini-Sorø møde i september, hvor de delte deres erfaringer med deltagerne.

ET SAMLENDE BÅND

Et af budskaberne fra det toårige projekt er, at samarbejdet mellem læreren og pædagogen skal formaliseres, så de to faggrupper får mulighed for at mødes og dele deres viden.

En god ramme om samarbejdet er et "samlende bånd", hvor pædagoger og lærere ar-

bejder sammen med eleverne i fysiske og virtuelle læringsværksteder.

På Dyssegårdsskolen foregår det bl.a. i den understøttende undervisning, hvor der er "studietid" med bl.a. lektiehjælp og faglig fordybelse, og tværfaglige og projektorganiserede aktiviteter, hvor de udvikler nye samarbejdsformer.

Projektet er beskrevet i en publikation, der kan downloades på nettet. Her belyser et casestudie i indskoling, hvordan

"DER ER BRUG FOR EN MERE EKSPERIMENTERENDE TILGANG TIL SKOLE OG LÆRING, HVOR SAMARBEJDET FOREGÅR I FORPLIGTENDE FÆLLESSKABER, DER ER RAMMESAT AF SKOLEN"

"Læreren har fokus på den faglige læring, pædagogen har opmærksomheden rettet mod det enkelte barn. Læreren har fokus rettet mod det fagdidaktiske design, pædagogen er optaget af de mere kreative indfaldsvinkler. I samarbejdet opstår og udvikles "det fælles tredje".

<http://viewer.zmags.com/publication/b5febfae#/b5febfae/1>

værkstedsforløb kan bidrage til udvikling af elevernes læring og undervisningens praksis, og af lærer- pædagogssamarbejdet.

DET FYSISKE MØDE

Lektor Ole Christensen, der har fulgt projektet som forsker på UCC, er lige så optaget af resultaterne:

– Hvis læreren og pædagogen skal udvikle et fælles tredje, må skolerne allerførst sikre, at lærere og pædagoger overhovedet har mulighed for at mødes fysisk. Ikke kun når de skal afvikle undervisningen med børnene, men også når de skal forberede sig.

– Det handler om at få etableret en ramme for, at man kan udvikle en ny fælles praksis, der trækker på begge professioners faglighed. Måske har vi været for fastlåste i en forforståelse af de forskellige uddannelsesbaggrunde. I dag flyder grænserne sammen, og hvis vi holder op med at tage afsæt i fordomme og i stedet ser på hinandens fagligheder, kan der opstå et fælles tredje.

HAR VI TID TIL DET?

På baggrund af sit arbejde med forskning i skolens praksis og videreuddannelse af lærere og pædagoger på UCC kan Ole Christensen være bekymret for, i hvor høj grad lærerne pt har ressourcer til at samarbejde, skabe fællesskaber og inddrage elevernes ressourcer:

– Lærerens faglighed handler i øjeblikket meget om, hvordan man organiserer, gennemfører og evaluerer undervisningen bedst muligt, så den virker.

– Eleverne skal blive så dygtige som de kan, men hvis læreren primært er didaktisk med fokus på klasseledelse, kommer vi til at mangle noget. For hvem har så fokus på dét, som ikke så mange taler om, nemlig elevens alsidige udvikling?

– Mange lærere er presset af hverdagen og spørger: *Har vi tid til det?* Og jeg har forståelse for, at man som lærer vælger at prioritere at gøre det, man bliver målt på. Men der er brug for en mere eksperimenterende tilgang til skole og læring, hvor samarbejdet foregår i forpligtende fællesskaber, der er rammesat af skolen. Her kan pædagogen, der som udgangspunkt har et andet syn på børn og er optaget af kulturelle processer, børnefællesskaber og uformel læring, få en vigtig rolle med sin lidt bredere faglighed, slutter han. ■

KORT NYT

SAMARBEJDET STYRKER LÆSNINGEN

Ekstra undervisningstid i dansk og et tæt samarbejde mellem lærere og pædagoger styrker elevernes læsefærdigheder.

Det viser et forsøgsprogram med tolærerordninger, som er gennemført i 2012-13 på 6.klassetrin på 230 skoler i 18 kommuner. Klassens faste lærer har i syv måneder haft enten en lærer eller fx en pædagog med som ressourceperson i en del af undervisningstiden. Evalueringen af forsøget viser, at elevernes resultater bliver forbedret, når der er et tæt samarbejde mellem en lærer og anden ressourceperson, fx en pædagog. Her går eleverne i læsetesten frem med, hvad der svarer til effekten af cirka tre måneders almindelig undervisning.

Læs om "2L Rapport – Undersøgelse af effekten af tolærerordninger forsøgene" på <http://uvm.dk> ■

FILM OM SAMARBEJDET

"Målugler og Forsoningsblomster" er titlen på en ny lille film, som er resultatet af et tæt samarbejde mellem en lærer og en pædagog fra Munkbjergskolen i Odense. Filmen er produceret af Fjernsynsforeningen, og dens mål er at vise, hvordan lærere og pædagoger kan samarbejde om at skabe et inkluderende fællesskab og et frugtbart og trygt læringsmiljø for alle børn.

Det var en mor til en tidligere elev, der som filmproducent havde fået ideen til filmen, fordi hun havde oplevet, at netop lærerens og pædagogens samarbejde havde gjort en stor forskel for hendes søn.

Filmen følger en 2.klasse, og viser de udfordringer, der opstår, når mange forskellige typer børn er samlet i en klasse, og hvilke redskaber, pædagogen og læreren bruger for at sikre, at alle inkluderes i fællesskabet.

Filmen kan downloades gratis på <http://vimeo.com/88569774> ■

BRUG SKOLEBESTYRELSENE!

Da formanden for Skole & Samfund, Mette With Haagensen i september var til foretræde i Danmarks Lærerforenings hovedstyrelse, opfordrede hun lærerne til at bruge skolebestyrelserne noget mere:

"Lad os samarbejde om alt, vi kan blive enige om. Det er jo børnene, der er i centrum for både lærere og forældre", sagde hun til lærernes blad Folkeskolen.

– Det vigtige er, at lærerne skal huske, at skolebestyrelsen også er deres bestyrelse. Det er ikke kun forældrenes, det er en bestyrelse for hele skolen. Lærerne har deres egne repræsentanter i bestyrelsen. Og her diskuterer man en række ting, som er vigtige ude på skolen. Bestyrelsen har tilsyn med skolen og skal også godkende budgetterne. Så brug os! sagde hun. ■

SYNSPUNKT

AF JESPER LARSEN,
UDVIKLINGSKONSULENT,
UNGDOMSRINGEN

DEN SKIZOFRENE FRITID

INDGÅET
01 DEC. 2014
Hedensted Kommune

Skoletid og fritid har hidtil været betragtet som hinandens modsætninger. Med den nye folkeskolereform er der lagt op til en lidt større sammenhæng mellem de to tider i hhv. skolen og fritidsinstitutionen. Måske har den traditionelle opdeling produceret et fastlåst modsætningsforhold, som stod i vejen for intentionen om at åbne skolen op mod det omgivende samfund og udvikle nogle mangfoldige læringsmiljøer, der kan sikre et bedre afsæt for voksenlivet for alle børn og unge?

Skolereformen er ikke blot en udvikelse af skolen på bekostning af fritiden. Det er en forskydning af skolen og af fritiden hen imod noget nyt, som vi endnu ikke helt ved hvad er, men som vi skal give plads, tid og rum til.

Men det bliver ikke skabt hen over en nat. Der skal skabes nye samarbejder og organiseringer inden for rammerne af den åbne skole, på tværs af skolen og ind i fritiden. Lærere og pædagoger skal som professioner genopfinde sig selv, nu i lyset af begrebet "læring".

LÆRING UDEN MATRIKEL

Rummet for undervisning, som traditionelt har været klasselokalet, bliver via de nye begreber til "understøttende un-

dervisning" og "den åbne skole". Nu kan læringen potentielt foregå i alle rum i lokalområdet – ude i naturen, i foreningen, ungdomshuset, fritidsklubben, kirken, den lokale virksomhed, på ungdomsskolen, sportspladsen, ungdomsuddannelsesstedet... Læringen er blevet matrikelløs.

Pædagoen har sit professionelle fokus på relationen til barnet og barnet som en del af fællesskabet. Et fællesskab, som i høj grad struktureres af børnene selv med udgangspunkt i deres motivation, lyst og frihed til selv at vælge diverse aktiviteter.

Men hvor skolen er pligt, er fritiden den tid, som er fri for pligten i skolen. Den tid, som børn og unge i langt højere grad overlades til selv at vælge og strukturere. I fritiden er det lysten og legen, der skal drive værket. Netop ved at være fritid i betydningen ikke-organiseret undervisning, kan fritiden blive en unik mulighed for læring/undervisning og måske endda ende med at være bedre end skolen til at være skole. Det er selvfølgelig lidt karikeret, men fritiden kan få en skizofren identitet, som er hverken eller og både og.

Hvis den længere og mere varierede skoledag skal lykkes, er der behov for at

udfordre den klassiske fritidspædagogiske tænkning i sammenhæng med lærernes profession, fx med det udgangspunkt at børns udvikling og læring går på tværs af aldersgrænser og de sociale rum, de færdes i.

LÆRERNES LANGE SKOLEDAG

Det er derfor paradoksalt, at folkeskolereformen byder på en længere og mere varieret skoledag med tværfaglighed, samtidig med at stort set alle mål i reformen udtrykker fag-faglighed i relation til lærerprofessionen. Den understøttende undervisning – og dermed muligheden for, at andre faggrupper går ind og varetager (en del af) undervisningen – fylder ikke ret meget i det samlede billede.

Det kan betyde, at det kun er lærerne, som kommer til at opleve en længere og mere varieret skoledag, idet de nu ifølge loven har "ret og pligt til at være på arbejdsstedet i den fulde arbejdstid". Noget, der stiller enorme krav til skoleledelsen og lærernes innovationskraft. Det er et paradoks, som må håndteres lokalpolitisk i skolebestyrelsen og strategisk ledelsesmæssigt i de lokale sammenhænge. ■

NÆSTE NUMMER

TEMA I NÆSTE NUMMER ER INSPIRATION FRA SKOLERNE

SKOLEBESTYRELSEN 1/15 UDKOMMER 4. FEBRUAR